

rozhodčího nebo narovnání uzavřeného před soudem rozhodčím příslušným jest řádný soud dlužníkův. Řízení před soudem rozhodčím upraveno bylo nařízením min. ze dne 11. září 1869 č. 149 ř. z.

Spory vcházející mezi držiteli hor se strany jedné a pokladnami bratrskými nebo jich členy se strany druhé rozhoduje politický úřad ve srovnání s úřadem horním.

XII. Ustanovení přechodná.

Stávající pokladny bratrské jsou zavázány stanovy své uvést v souhlas se zákonem o bratrských pokladnách. To platí vůbec pro všechny pokladny bratrské co do nemocenského pojištění; co do pojištění provisi má průchod toto ustanovení předkem jen při těch bratrských pokladnách, které vládou aktivní bilancí ve smyslu techniky pojišťovací. V tomto případě uvésti nutno ustanovení pro stanov nově přistupující členy v úplný soulad se zákonem o bratrských pokladnách. Naproti tomu dlužno pro staré členy co do příspěvků, co do výše příštích provisi, výpočtu podílu ze zálohy vytknouti ustanovení přechodná, jichž východiskem má býti dobrozdání techniky pojišťovací.

Při bratrských pokladnách s pasivní bilancí nutno provésti před zavedením nových stanov sanaci t. j. uvedení technicko-pojišťovací rovnováhy mezi závazky bratrských pokladen a jich úhradou. I má správa pokladny bratrské spolu s držiteli hor předložiti hejtmanství hornímu plán sanační spočívající v návrhu účetnický zdůvodněném a vyhovujícím zvláštním poměrům dotyčné pokladny bratrské, aby dle něho docíliti bylo lze matematické rovnováhy pokladny provisi. Plán sanační podléhá schválení horního hejtmanství, proti jehož rozhodnutí připouští se rekurs k ministerstvu orby. Nebyl-li sanační plán předložen, pokud se týká, schválen, přivoditi jest žádoucí rovnováhu dle těchto zásad: Především možno upravití příspěvky a příští dávky, při čemž držeti se jest nejmenší výměry vyznačené v §§ 4 a 5 zákona o bratr. pokl. Schodek bilanční odstraniti jest annuitami, které poskytnouti musí polovičkou držitel hor a členové nynější nebo později přistupující na provise pojištění. Nepostačí-li ani toto opatření, lze příští dávky pokladny provisi snížit až na 50% zákonné nejmenší míry pro ty aktivní členy, kteří k pokladně této náležejí v den úředního schválení nových stanov nebo pro členy těmito na roveň postavené (§ 40 odst. 2 zák. o pokl. bratr.). Nelze-li docíliti mezi držitelem hor a pojištěnými shody, rozhoduje o tom, jak přivésti jest rovnováhu žádoucí, hejtmanství horní, proti jehož rozhodnutí možným jest rekurs k min. orby (zák. ze dne 17. září 1892 č. 178 ř. z., §§ 41 a násl. zák. o pokl. bratr.). Nové stanovy sluší předložiti hornímu hejtmanství do lhůty jím stanovené; vyprší-li tato lhůta bezvýsledně, vydá hejtmanství samo stanovy s mocí závaznou. Nevyhovuje-li uložení kapitálů náležejících pokladně ustanovením zák. o pokl. bratr., sluší uložiti kapitály ty do 3 let ode dne vyhlášení zák. o pokl. bratr. způsobem tomuto zákonu odpovídajícím; horní hejtmanství může ve zvlášť závažných případech lhůtu tuto prodloužiti.

Pokladny hlavní zemské. (Finanční zemské pokladny, zemské výplatny.)

I. Vzhledem k zákonu ze dne 15. dubna 1873 č. 47 ř. z. o upravení služného činných státních úředníků bylo na základě nejv. roz. ze dne 8. června 1873 nařízeno, že počínaje 1. červencem 1873 hlavní zemské pokladny v Brně, Linci, Innomostí, Št. Hradci a Terstu nazývati se mají

»finančními zemskými pokladnami«, kdežto zemské hlavní pokladny v Solnohradě, Celovci, Lublani, Zadru, Opavě a Černovicích »zemskými výplatnami« slouží mají, posavadní pak název zemských hlavních pokladen ve Vídni, Praze a Lvově zůstati má nezměněný (výn. min. ze dne 25. července 1873, č. 15181 ř. z. č. 122 nař. min. fin. č. 25).

II. Obvod působnosti.

Pokladny zemské hlavní a finanční jakož i zemské výplatny mají sbíratí odvody berních a poplatkových úřadů příslušné země, po případě jim zálohy udíletí a své přebytečné peníze ústřední pokladně státní odváděti; ony jsou dále výkonnými orgány všech zemských úřadů svého správního obvodu, kterým přísluší právo poukazovací (místodržitelství, vrchní zemský soud, státní zastupitelství a zemský finanční úřad), a to jak ohledně správy účetních odvětví, která finančním zákonem jsou upravena, tak i ohledně správy nedotovaných fondů a deposit. Zemské pokladny mimo Vídeň spravují též zúročení státního dluhu (výn. min. fin. ze dne 28. prosince 1868 č. 3306 fin. min., č. 158 ř. z., nař. min. fin. č. 50; ze dne 27. ledna 1877 č. 770 fin. min., č. 8 ř. z., nař. min. fin. č. 2; ze dne 18. června 1878 č. 10.382, č. 58 ř. z. nař. min. fin. č. 22; ze dne 20. června 1893 č. 3950 fin. min. nař. č. 30) jakož i železničních státních dlužních úpisů a státem převzatých železničních prioritních obligací. Zemské hlavní pokladny ve Vídni a Lvově, finanční zemská pokladna v Innomostí a zemská výplatna v Solnohradě jsou mimo to výkonnými orgány příslušných hospodářských správ lesů a panství (nař. min. fin. ze dne 27. června 1873, č. 3109 fin. m. a ze dne 15. září 1881 č. 27798). V těch zemských hlavních městech, ve kterých nejsou žádné státní berní úřady (jako ve Vídni, Praze, Terstu) zastávají hlavní zemské (finanční) pokladny též úřad pokladen pro cejchovnictví s poukazovacím právem normální komise cejchovní (nař. min. fin. ze dne 21. září 1875 č. 4480 fin. min., nař. č. 29). Zemská hlavní pokladna ve Vídni jest zároveň pokladnou horního hejtmánství tamtéž (nař. min. fin. ze dne 7. července 1872 č. 17894, nař. č. 23), finanční zemská pokladna v Terstu a zemská výplatna v Zadru pokladnou pobřežní a námořské správy zdravotní (nař. min. fin. ze dne 24. prosince 1864 č. 61844, č. 3 ř. z. z r. 1865, nař. min. fin. č. 59 z r. 1864). Zemské hlavní pokladny v Praze a Lvově, finanční zemské pokladny ve Št. Hradci a Innomostí, zemská výplatna v Zadru a pobočná zemská pokladna v Krakově působí zároveň jako pokladny vojenské (nař. min. fin. ze dne 17. března 1869 č. 616 fin. min., nař. č. 11 a ze dne 7. února 1864 č. 5242, nař. min. fin. č. 7; ze dne 5. srpna 1891 č. 27.393, č. 115 ř. z. nař. min. fin. č. 27); finanční zemská pokladna v Terstu jako pokladna námořní (nař. min. fin. ze dne 17. března 1869 č. 616 fin. min., nař. č. 11). Jako pokladny směňovací a vyměňovací úřadují zemské hlavní pokladny (mimo Vídeň), finanční zemské pokladny, zemské výplatny a hlavní berní úřad v Krakově. Směňovací obchody hlavní zemské pokladny ve Vídni přeneseny byly na státní ústřední pokladnu (nař. min. fin. ze dne 26. října 1876 č. 27513). Vyměňování a hrazení poškozených státních papírů přikázáno bylo zemským pokladnám v Praze, Brně, Opavě, Linci, Solnohradě, Innomostí, Št. Hradci, Celovci, Lublani, Terstu, Zadru, Lvově a Černovicích, pak hlavnímu bernímu úřadu v Krakově. Na základě nejv. roz. ze dne 17. července 1862 byly konečně též všechny záležitosti týkající se hotových záloh a mimosoudních deposit,

které posud státní depositní pokladnou opatřovány byly, přeneseny na zemskou pokladnu té země, v níž tyto zálohy a depository byly složeny (nař. min. fin. ze dne 25. srpna 1863 č. 3583 min. fin. nař. č. 38).

III. Pokladniční správa.

Důkazem placení jest zpravidla stvrzení a příjmu opatřené vlastnoručním podpisem dvou úředníků pokladny neb úřadu, u něhož placení se stalo. Výplaty, které při zemských hlavních pokladnách a finančních zemských pokladnách obnášejí aneb převyšují 2000 zl. až včetně 10.000 zl., a při zemských výplatnách platy od 2000 zl. až včetně 5000 zl., nemusí výlučně prvním vrchním úředníkem býti vypláceny, nýbrž mohou vypláceny býti též od pokladníků kauci složivších. Pokud se týká výplat od 2000 zl. až do 10.000 zl., po případě od 2000—5000 zl. má příslušný finanční zemský úřad učiniti přiměřená opatření vzhledem k obvodu působnosti zemské pokladny resp. výplatny, aby pokud možno výplata byla usnadněna. Výplaty přes 10.000 zl. při zemských hlavních pokladnách a finančních zemských pokladnách a přes 5000 zl. při zemských výplatnách musí se státi vždy prvním vrchním úředníkem (nař. min. fin. ze dne 8. března 1886 č. 1378, příloha k nař. min. fin. v Terstu č. 4).

IV. Úřednictvo.

1. Uchazeči o úřady při zemských hlavních pokladnách, finančních zemských pokladnách a zemských výplatnách prokázati se musí nejen zkouškou ze státního účetnictví, nýbrž též zkouškou předepsanou pro službu pokladniční (nejv. roz. ze dne 10. června 1819, dv. d. ze dne 3. září 1819, č. 37344 a ze dne 17. prosince 1819 č. 52.895, pol. sb. z. sv. 47, č. 121 a 166). Zkoušky, jimž uchazeči o zmíněné úřady podrobiti se musí, jsou písemné a ústní. Otázky při ústní zkoušce kandidátovi kladené vztahují se vůbec na pokladniční manipulaci, na zásady týkající se vedení denníku, na různé druhy státních příjmů a výdajů, a výkazy o správě pokladní. Pro všechny úředníky a sluhy pokladny neb úřadu, při němž se vede správa peněz, platí zákaz příbuzenství a švakrovství. Tento zákaz týká se též krevních příbuzných linie vzestupné i sestupné, v pobočné linii pak až strýce a vnuka, dále sešvakřených v témže stupni (d. dv. kanc. ze dne 7. prosince 1838, pol. sb. z. sv. 66, č. 155).

2. Zákaz vedlejšího zaměstnání úředníků pokladničních.

Všem úředníkům pokladničním i účtárním jest důrazně zakázáno zabývati se psaním kvitancí neb vyzdvihováním peněz pro strany z veřejných pokladen, dále jest jim též zakázán obchod se státními papíry pod ztrátou úřadu. Všem státním úředníkům jest pod trestem zakázáno obchodovati ve státních papírech, směnkách, zlatých a stříbrných mincích, neb obchod buď na svůj účet neb na zakázku provozovati. Tím nejsou míněny ty případy, když úředníci ze svého vlastního jmění aneb pro své vlastní rodiny státní papíry, směnky nebo peníze kupují neb prodávají; tu sluší však pojímati rodinu v nejužším slova toho smyslu (d. dv. kanc. ze dne 29. srpna 1808 č. 17.649 pol. sb. z. sv. 31 č. 28 a vyn. min. fin. ze dne 22. srpna 1851 č. 5741).

3. Organisaace.

Úřednictvo skládá se:

a) při státních hlavních pokladnách a zemských hlavních pokladnách z ředitelů (VI. tř.), kontrolorů (VII. tř.), hlavních pokladníků

(VIII. tř.) adjunktů, pokladničních officiálů a assistantů (IX., po případě X. a XI. tř.);

b) při všech finančních zemských pokladnách a při pobočné zemské pokladně v Krakově z ředitelů (VII. tř.), kontrolorů (VIII. tř.), pokladníků, officiálů a assistantů (IX. a resp. X., XI. tř.);

c) při všech zemských výplatnách z výplatců (VIII. tř.), kontrolorů (IX. tř.), pokladníků, officiálů a assistantů (IX., resp. X. a XI. tř.). Při pokladně státního dluhu úřadují mimo to likvidatoři (VIII. tř.). Pokladniční úředníci povinni jsou složit kauci.

Pokladny nemocenské viz Pojištění dělníků proti nemoci. Pokladny nemocenské čeledínské.

Pokladny tyto mají za účel usnadnit povinnost přikázanou zaměstnavatelům dle řádů čeledínských co do náhrady zaopatření vynaloženého za onemocnělou čeleď. Pokladny řečené bývají zpravidla ve větších městech zřízeny obecním zastupitelstvem, kteréž ručí jménem obce za závazky dle stanov převzaté. Každý účastník nemocenské pokladny čeledínské má platiti stanovami předepsaný roční příspěvek. Stane-li se kdo účastníkem za více osob služebných, zapraviti musí předepsaný roční příspěvek za každou osobu. Výše těchto příspěvků určí se jen tou měrou, aby z nich bylo lze uhraditi náklady za zaopatření onemocnělých osob, režijní výlohy a případný schodek let minulých. Zapravené příspěvky účtují se jako zvláštní fond a nevydají se nikdy účastníkům. Případných přebytků ročních užije se k založení zvláštního rezervního fondu. Každý účastník nemocenské pokladny má právo žádati, aby dle stanov nemocenská pokladna zaplatila náklady za ošetřování onemocnělého čeledína ve všeobecné nemocnici, v jejích filiálkách nebo v jiné nějaké nemocnici. Onemocní-li čeledín v době, za kterou splacen byl příspěvek, může účastník pokladny osobu tu opatřiti knížkou pokladniční a služební, dopraviti ji do nemocnice, kdež zaopatřena jest na účet pokladny zpravidla jen po 28 dní. Trvá-li nemoc déle, má se účastník pokladny zachovati dle dotyčných ustanovení řádu čeledního, ač nechce-li ze svého nésti další náklady za ošetřování nemocného. Onemocní-li čeledín vinou třetí osoby zavázané k zaplacení útrat ošetřování, přísluší správě pokladny postižní (regresní) nárok proti vinníku a to až do výše vlastních výloh, které na onemocnělého učiněny byly.

Pokladny nemocenské okresní.

Pokladny nemocenské okresní jsou ústavy, u nichž pojištění jsou předkem dělníci závodu (kromě toho i osoby nenáležící stavu dělnickému) pro případ nemoci, ač nestalo-li se pojištění jich u některé nemocenské pokladny v zákoně zvlášť jmenované. Zákon ze dne 30. března 1888 č. 33. ř. z. změněný v některých ustanoveních zákonem ze dne 4. dubna 1889 č. 39 ř. z. obsahuje všeobecné předpisy společné všem druhům nemocenského pojišťování a předpisy zvláštní týkající se okresních nemocenských pokladen, jakož i jiných nemocenských pokladen zákonem připuštěných. Okresní nemocenské pokladny zasluhují zvláštního zřetele již proto, že jsou institucí naprosto novou, jmenovitě však proto, že pojímají bez rozdílu povolání pojišťovaných osob všechny ty, kdož nenáleží některé jiné nemocenské pokladně v zákonu jmenované.

I. Organisaace.

Organisaace okresních nemocenských pokladen jest asi tato: Pokladny ty spočívají na zásadě vzájemnosti: příspěvků, které platiti musí dělníci